

جغرافیای موسیقی ...

از این شماره ، تحت عنوان « جغرافیای موسیقی ... » بخش تازه‌ای در مجله موسیقی گشایش می‌یابد که بسوی کشورهای مختلف تخصیص خواهد داشت . در این بخش بخصوص وضع معاصر موسیقی کشورهای مورد بحث قرار خواهد گرفت که گذشته تاریخی آنها درخشان و مشهور است و بسوی موسیقی معاصر آنها برای دوستان موسیقی در کشور ما ناآشناس می‌باشد

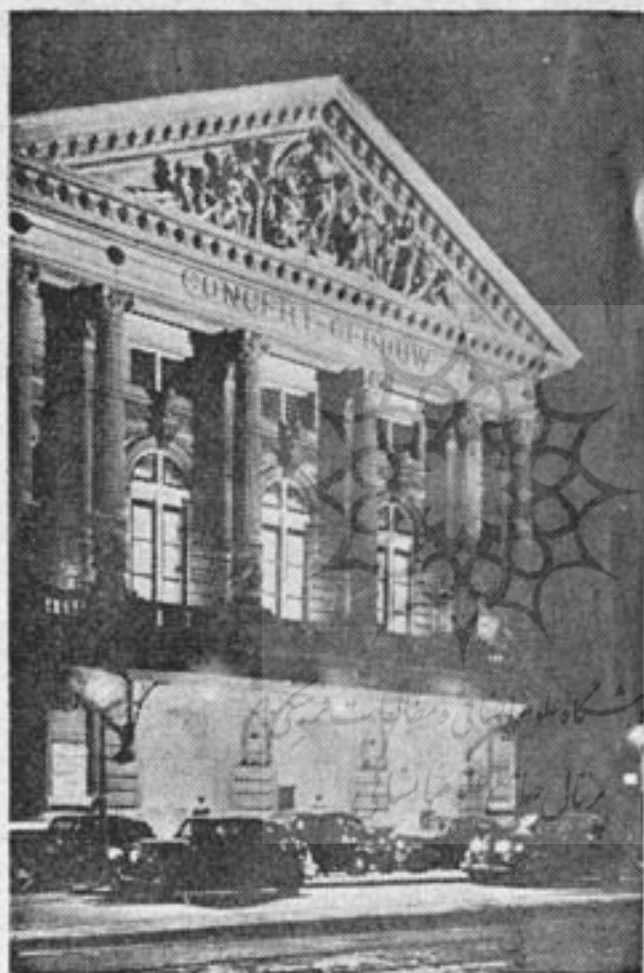
پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال ملی علوم انسانی

هذ:

سرزمین هلند در گذشته نقش بسیار مهمی در تاریخ موسیقی ایفا کرده است . زمانی بود که موسیقی دانان هلندی در رأس بزرگترین ارکسترها و دسته‌های موسیقی در سرتاسر اروپا قرار داشتند . « مکتب هلندی » و « مکتب فرانکو - فلانمان » که بقسمتی از کشورهای فرانسه و بلژیک و هلند بسط می‌یافت - در طی قرن‌های پانزدهم و شانزدهم قسمتی از درخشانترین صفحات تاریخ موسیقی را بخود تخصیص داده است .

از آن پس نیز، شهرهای بزرگ هلند پیوسته همچون مراکز مهم موسیقی مشهور بوده و بسیاری از ارکسترها و دسته‌های مهم موسیقی را در خود جای داده است.

موسیقی معاصر هلند، واگر بهتر بگوئیم مکتب موسیقی معاصر آن کشور، از مکاتب موسیقی ملی نسبتاً مهم اروپاست و برخی از آهنگسازان وابسته بدان در دنیای موسیقی نیز مقام و اهمیتی قابل ملاحظه دارند.

«کونسرتگیو» که در شهر آمستردام تالار کنسرت عظیمی دارد و مرکز فعالیت‌های موسیقی و هنری مهمی است.

کسیکه مکتب اساسی موسیقی هلند را بنا نهاده «واگنار» (Wagenaar) است (۱۸۹۴). این موسیقیدان دارای آثار پر حرارت و رنگارنگی است

که غالباً با آثار نقاشان بزرگ مقایسه شده و نیز غیر از آهنگسازی معلم و استاد قابلی نیز در کار خود شناخته شده است. موسیقیدان معروف دیگر هلندی «سم درسدن» (Sem Dresden) رئیس کنسرواتور آمستردام و سپس لاهه مدت مدیدی در آلمان در محضر استادان آلمانی بتحصیل موسیقی اشتغال داشته است. او اولین کسیست که شاگردانش را بتحولات موسیقی در روسیه و فرانسه مطلع گردانید اثر قابل ملاحظه او برای «کور» بزرگ و ارکستر در سراسر هلند و کشورهای خارج معروفیت دارد.

«پی بر» (Pijper) (۱۸۹۴)

نیز از موسیقیدانان طراز اول هلند است. او در آثار خود از تم ها و ریتم های خاص کشور خود که کمتر از طرف همکارانش مورد توجه قرار گرفته استفاده کرده است. هلندیها، سفونیا، کنسرتو ها و بطور کلی آثار او را تحسین میکنند ولی غالباً مفهوم «لایتموتیو» (Leitmotiv) های بینظیر و کوتاه و مکرر و متغیر او را که گویی در میان مه تراکم مناطق مختلف هلند فرورفته است درک نمی کنند. ساخته -

«پی بر»

های اصیل این استاد واقعاً دارای همین خصوصیت است. ابتدا تارو گرفته بنظر می رسد و سپس روح تازه ای در آنها ظاهر شده و مثل بادی شدید این مه و غبار را از صحنه موسیقی او میزداید و در پایان روشنی و وضوح درخشانی بر آنها مستولی میگردد.

در هلند بوسیله آهنگسازان مختلف آثار متنوعی بوجود می آید اما این آثار از تأثیر موسیقی خارجی برکنار نیست. مثلاً آوازه های فردی و جمعی «دی بن بروک» (Diepenbrock) شباهت بسیاری به آثار برامس و آثار «Dopper» شباهت بارزی به آثار واگنر دارد. همچنین نفوذ اشتراوس از طرفی و نفوذ دپوسی از طرف دیگر در موسیقی هلند مشهود است.

اگرچه سه استاد «واکنار»، «پیر» و «دوبر» برای موسیقی این

کشور گذشته نزدیک مستحکم بنا
نموده اندمه نالک بایستی از سبکهای
جدید که بوسیله موسیقیدانان جوان
بایه گذاری شده است نام برد .

«Badings» (۱۹۰۷) سازنده
موسیقی مجلسی، اپرا و سنفونیه‌های
بسیاری است که با وجود شخصیت
ممتاز آهنگساز از تأثیر مکتب موسیقی

آلمان برکنار نمانده است. «Orthel»
(۱۹۰۵) سازنده آثار زیبا و درعین
حال تاریک و غم انگیزی است که
کارلا جنبه هلندی دارد . سنفونیه‌های
او در عالم موسیقی بین‌المللی حائز
اهمیت بسیار است. برعکس ساخته-

« دینبروک »

«روس»

های « Roos » (۱۹۰۷) بر نشاط و
متنوع است . این آهنگساز درعین
حال بیانیت قابل است و کنسرتوی
پیانو او در لاهه و بروکسل افتخارات
بسیار بقیه ای بدست آورده است. « Roos »
یک کنسرتو برای ویلن آلتو نیست
ساخته است که در درام مورد استقبال
قرار گرفت . آثار این استاد هلندی
در موطن او و در کشورهای خارج
موفقیت و شهرت یکسانی یافته است .
« Van Otterloo » نیز از استادان
دیگر بنام موسیقی هلند بشمار است .

بعضی از موسیقیدانان با اهمیت
هلند در پاریس در هنرستان موسیقی

مشهور «سکولا کانتوروم» (Schola Cantorum) تحت نظر « ولسان دندی» (۱۸۵۱-۱۹۳۱) و همچنین در محضر «موریس راول» (۱۸۷۵-۱۹۳۷) و «آلبروسل» (۱۸۶۹-۱۹۳۷) با کتساب هنر موسیقی پرداخته اند . بخصوص دو نفر از آنان اشتهار قابل ملاحظه ای بدست آورده اند که عبارتند از « Monnikendam » (آثار موسیقیدان اخیر در فرانسه شنونده بسیار دارد) و « Voormolen » . آثار این دو موسیقیدان وضوح و زیبایی و عمق فکر آثار موسیقیدانان بزرگ را داراست .

موسیقی مذهبی هم در هلند رونق دارد مخصوصاً « Andriessen » (۱۸۹۲) با نوشتن «کور» های باحالت و پرمعنی خود شوق مذهبی مردم این کشور را بیدار میکند . آثار معروف او عبارتست از « Te Deum » و « Missa Nova » و «توکاتا» برای ارگ . این موسیقیدان در آثاری که برای ارگ نوشته تحت نفوذ « سزار فرانک » استاد فرانسوی واقع شده است .

ساخته های ظریف و پر لطف « Van Den Sighenhorst » که خصوصیت پر صدائی آن ممتاز است، این موسیقیدان را يك امپرسیونیست معرفی نموده است . آثار این استاد مخصوصاً از حیث رنگ آمیزی مورد مذاقه میباشد .

موسیقی هلند با اینکه از موسیقی فرانسه و آلمان الهامات و تأثیراتی دریافت کرده اما از تأثیر موسیقی اطریش کاملاً برکنار مانده و موسیقی شونبرگ در آن کشور طرفدار ندارد .

موسیقیدانان هلندی برای روش آزادی بیان شو نبرک و سیستم آتونال اوارزش چندانی قائل نشده و آرمنی قدیم را بر آن ترجیح داده اند . با وجود این در موسیقی هلند يك نوع فانتزی در ریتم و آزادی در گسترش فکر اصلی دیده میشود موسیقیدانان جوان و تازه کار هلندی برای بیان افکار و احساسات خود همیشه اختصار و سادگی را مورد نظر قرار میدهند . آنها عقیده دارند برای آنکه يك اثر بادوام و همیشگی باشد بایستی قناعت و سادگی بیان در آن رعایت گردد .

از موسیقیدانان دیگر قابل هلند نام « Beers » و « Wideveld » نیز قابل ذکر است و نیز دو نفر موسیقیدان زن بنام « Bosmans » و « Geuer » در این کشور اشتهاری بدست آورده اند .

سالم است که ارکسترهای سنفونیک و همچنین تشکیلات دسته های دیگر موسیقی این کشور موجب افتخار و حسن معرفت آن شده اند .
 بین انجمن های موسیقی فرانسه و هلند نیز فعالیت های هنری و مبادلات مهمی انجام می گیرد . اخیراً ارکستر «کلن» (Colonne) که از ارکستر های بنام فرانسه است به هلند مسافرت نمود و در آن کشور کنسرت های بزرگی ترتیب داد . در مقابل ارکستر «رزیدانس» لاهه (Résidence) بفرانسه آمده و برهبری «شورمان» قطعات معروف موسیقی هلند را بمورد اجرا در آورد . در این مسافرت اعضای این ارکستر هلندی در نقاط مختلفه فرانسه بگردش پرداخته و با آثار مکتب موسیقی فرانسه از نزدیک آشنائی یافتند .
 در سال ۱۹۵۶ فستیوال موسیقی آمستردام یک رشته کنسرت های بزرگ ترتیب داد که موسیقی معاصر هلند در آن بطور کامل معرفی گردید .

م . ح . نادر امانی

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
 پرتال جامع علوم انسانی